

F B A

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

I N F O R M A C I J A

**O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
30. 09. 2004.**

Sarajevo, novembar/studeni 2004.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 30. septembra 2004. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I.	U V O D	1
II.	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	2
	1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
	1.1. Status, broj i poslovna mreža	2
	1.2. Struktura vlasništva	2
	1.3. Kadrovi	4
	2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
	2.1. Bilans stanja	6
	2.1.1. Obaveze	10
	2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	13
	2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	16
	2.2. Profitabilnost	21
IV.	Z A K L J U Č A K	24
	P R I L O Z I	

I. UVOD

Bankarski sektor u Federaciji Bosne i Hercegovine zadržao je stabilne i umjerene trendove rasta i u trećem kvartalu 2004. godine. Ukupna bilansna suma na kraju septembra iznosila je 7,1 milijardu konvertibilnih maraka što je za 1,35 milijardi KM ili 23% više nego na kraju prethodne godine. Posmatrano po stavkama, na strani aktive porasla su novčana sredstva za 29% (iznose 2,66 milijardi KM) i krediti za 23% (ukupno 3,96 milijardi KM). Istovremeno, depoziti su dostigli 5,22 milijarde KM (rast 22%), obaveze po uzetim kreditima iznose 790 miliona KM (rast 34%) dok je kapital povećan za 19% u odnosu na kraj prošle godine i «težak» je 847 miliona KM.

Positivan finansijski rezultat od 46,5 miliona KM iskazalo je 18 banaka, dok je osam ostvarilo gubitak od 14,5 miliona KM. Praktično, dobit na nivou sistema približno je jednaka prošlogodišnjoj u istom periodu pri čemu su gubici u apsolutnom iznosu manji za oko 30% (lani 21, ove godine 14,5 miliona).

Došlo je do pomjeranja i u strukturi prihoda i rashoda. Prihodi od kamata čine sada 64,3 % (lani 59,4) ukupnih prihoda. Kod rashoda, za kamate je izdvojeno 21,7 % (lani 17,8) ukupnih rashoda.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti kreću se u granicama prosjeka tih pokazatelja u prethodne dvije godine. Preračunato na godišnji nivo, prinos na prosječnu aktivu u posmatranom periodu bio je 0,68%, prinos na prosječni kapital 5,35%, prinos na prosječni dionički kapital 6,36% itd.

Proces okrupnjavanja u sistemu ulazi u završnu fazu. Uočljivo je to po preraspodjeli tržišnih udjela i rastu banaka. Četiri najveće banke drže 66,1% ukupne aktive sistema, a u njima je koncentrisano i 77,7% ukupne štednje. Inače, u sistemu su sada četiri banke s aktivom većom od 500 miliona KM, jedna ima aktivu od 304 miliona, a grupa od deset banaka raspolaže aktivom u rasponu od 100 do 300 miliona (prosjeck 163 miliona). Najzad, najbrojnije su banke koje nisu dostigle iznos aktive od 100 miliona i njih 11 raspolaže tek sa 6,7% aktive sistema. Među njima su i četiri banke pod privremenom upravom (Gospodarska Mostar, Una, Poštanska i Ljubljanska banka).

Mada su u strukturi pasive depoziti i dalje dominantni njihovo učešće smanjeno je na 73,4% (lani 74,4 %). Učešće kapitala takođe pada – sa 12,4 % lani na 11,9% na kraju septembra. Uporedo s tim, porasle su obaveze po uzetim kreditima za 200 miliona KM ili 34% čime je učešće ove stavke u strukturi povećano za 0,9%. Analitika pokazuje da su 45% ovih sredstava banke dobile od svojih vlasnika u inostranstvu, a ostatak zaduživanjem na međunarodnom finansijskom tržištu ili kroz kreditne linije domaćih i stranih institucija. Na ovaj način banke su poboljšale ročnu strukturu izvora.

Stopa kapitaliziranosti banaka ostaje i dalje jedna od slabih tačaka sistema. Uprkos povećanja, rast kapitala ne prati rast aktive što za rezultat ima pad stope kapitaliziranosti od 14% na kraju prošle godine na 12,9% na isteku septembra ove godine. To je povuklo i pad prosječnog koeficijenta adekvatnosti kapitala sa 19,5% na 18,2% pri čemu najveće banke imaju samo za 0,5 do 1,5 % veći koeficijent adekvatnosti kapitala od zakonom propisanih 12%.

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30. 09. 2004. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 26 banaka¹. Broj banaka je manji u odnosu na 31. 12. 2003. godine za jednu banku koja se pripojila drugoj banci.

Privremenu upravu na dan 30. 09. 2004. godine imalo je pet banaka (Gospodarska banka dd Mostar, Hercegovačka banka dd Mostar, Ljubljanska banka dd Sarajevo, Poštanska banka BiH dd Sarajevo i UNA banka dd Bihać).

I u devet mjeseci 2004. godine banke su nastojale da i dalje šire mrežu svojih organizacionih dijelova. Banke iz Federacije BiH otvorile su 37 novih organizacionih dijelova od čega sedam u Republici Srpskoj. U odnosu na 31. 12. 2003. godine kada su banke imale 394 organizaciona dijela, to predstavlja porast od 9,4%.

Sa 30. 09. 2004. godine deset banaka iz Federacije BiH imale su 23 organizaciona dijela u Republici Srpskoj i 10 u Brčko Distriktu. U odnosu na 31. 12. 2003. godine, kada su banke iz Federacije BiH imale 25 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu, stanje 30. 09. 2004. godine predstavlja porast od 32%. Istovremeno, broj organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH povećao se sa osam na devet, odnosno 30. 09. 2004. godine tri banke iz Republike Srpske imale su devet organizacionih dijelova u Federaciji BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 30. 09. 2004. godine imalo je 25 banaka, od kojih su 24 operativno obavljale usluge platnog prometa. Osigurane depozite imalo je 17 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama² sa 30. 09. 2004. godine ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama³ je sljedeća:

- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 19 banaka (73)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu 7 banaka (27)

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁴.

¹ Prvi put nakon uvođenja privremene uprave u Hercegovačku banku d.d.d Mostar, u finansijske pokazatelje sa 30.09.2004.godine uključeni su i podaci za ovu banku.

² Kriterij podjele banaka po vrsti vlasništva je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

³ Na osnovu dobijenih dokumenata, kao i na osnovu registracija kod nadležnih sudova svih promjena u kapitalu i dioničarima banaka, došlo se do globalne strukture vlasništva na kapitalu banaka u FBiH sa stanjem 30. 09. 2004. godine.

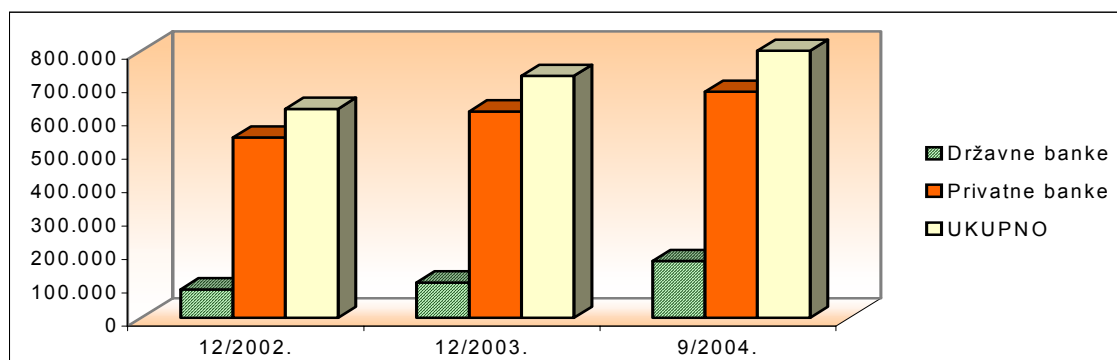
⁴ Iz bilansa stanja po shemi FBA: dionički kapital, emisioni ažio, neraspoređena dobit i rezerve, i ostali kapital (finansijski rezultat tekućeg perioda).

Tabela 1 : Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

-u 000 KM-

BANKE	31.12.2002.		31.12.2003. ⁵		30.09.2004.		INDEKS	
	1	2	3	4	5	6	3/2	4/3
Državne banke	85.491	14%	106.105	15%	169.849	20%	124	160
Privatne banke	540.305	86%	607.430	85%	677.374	80%	112	112
U K U P N O	625.796	100%	713.535	100%	847.223	100%	114	119

Grafikon 1: Pregled strukture vlasništva (ukupan kapital)



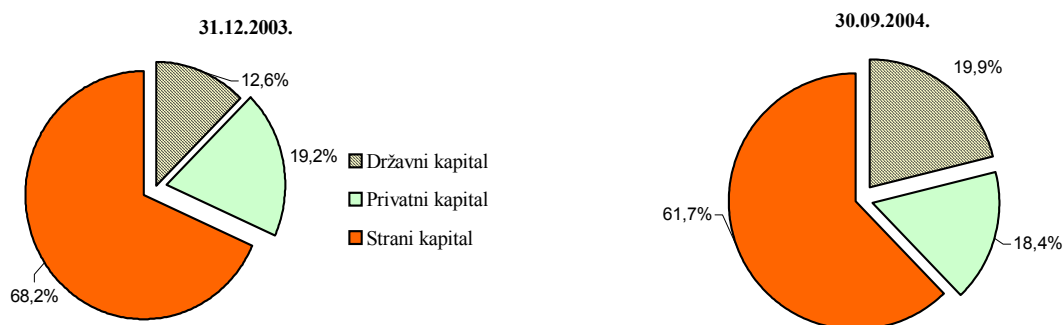
Analizom učešća državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

Tabela 2 : Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

- u 000 KM-

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	5/3	7/5
1	3	4	5	6	7	8	9	10
Državni kapital	69.249	12,8	75.636	12,6	148.124	19,9	109	196
Privatni kapital (rezidenti)	110.605	20,5	115.411	19,2	137.489	18,4	104	119
Strani kapital (nerezidenti)	360.758	66,7	408.882	68,2	460.167	61,7	113	113
U K U P N O	540.612	100,0	599.929	100,0	745.780	100,0	111	124

Grafikon 2: Pregled strukture vlasništva (dionički kapital)



Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala najizrazitije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u segmentu promjene strukture vlasništva.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu banaka sa 30. 09 2004. godine iznosi 19,9 % i veći je za 7,3% u odnosu na 31. 12. 2003. godine. Udio preostalog državnog kapitala u privatnim bankama je ispod 1%, odnosno iznosi 1,2 miliona KM.

Najveće izmjene u vlasničkoj strukturi u devet mjeseci 2004. godine odnose se na učešće kapitala državnog sektora, s obzirom da je Vlada Federacije BiH povećala kapital u Investicijskoj banci Federacije BiH.

U odnosu na 31. 12. 2003. godine učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom kapitalu bankarskog sektora smanjeno je sa 19,2% na 18,4%, a takođe je smanjeno i učešće stranog kapitala sa 68,3% na 61,7%.

1.3. Kadrovi

U bankama FBiH na dan 30. 09. 2004. godine bilo je zaposlenih ukupno 5.684 radnika, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 10%, a u privatnim bankama 90%.

Tabela 3 : Zaposleni u bankama FBiH

BANK E	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		3:2	4:3
1	2	3	4	5	6	7	8	
Državne banke	558	11%	549	10%	542	10%	98	99
Privatne banke	4.543	89%	4.845	90%	5.142	90%	107	106
U K U P N O	5.101	100%	5.394	100%	5.684	100%	106	105
Broj banaka	28		26		26			

U devet mjeseci 2004. godine broj zaposlenih je povećan za 5% ili 290 radnika, a odnosi se isključivo na privatne banke.

Tabela 4 : Kvalifikaciona struktura zaposlenih

STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH			INDEKS	
	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004.	3:2	4:3
1	2	3	4	5	6
Visoka stručna sprema	1.683	1.847	1.997	110	108
Viša stručna sprema	533	546	592	102	108
Srednja stručna sprema	2.665	2.825	2.978	106	105
Ostali	220	176	117	80	66
U K U P N O	5.101	5.394	5.684	106	105

⁵ Svi podaci u Informaciji koji se odnose na 31.12.2003.godine su iz revidiranih finansijskih izvještaja banaka (revizija obavljena od strane vanjskog revizora).

Struktura zaposlenih prema stepenu stručne spreme se promijenila u odnosu na kraj 2003. godine, tako da je povećano učešće zaposlenih s visokom (za 0,9%) i višom stručnom spremom (za 0,3%), dok se učešće zaposlenih u kategoriji «ostali» (niža sprema) smanjilo za 1,2%. Najveće učešće od 52% i dalje imaju zaposleni sa srednjom stručnom spremom.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i sistema u cjelini.

Tabela 5 : Aktiva po zaposlenom

BANKE	31.12.2002.			31.12.2003.			30.09.2004.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	558	345.299	619	549	369.974	674	542	388.735	717
Privatne	4.543	4.242.567	934	4.845	5.402.076	1.115	5.142	6.733.406	1.309
UKUPNO	5.101	4.587.866	899	5.394	5.772.050	1.070	5.684	7.122.141	1.253

Na kraju trećeg kvartala 2004. godine na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo 1,25 miliona KM aktive. Ovaj pokazatelj znatno je bolji kod sektora privatnih banaka, što je i očekivano s obzirom na stagniranje ili smanjenje obima poslovanja državnih banaka.

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 133 hiljade KM do 2,5 miliona KM aktive po zaposlenom. Kod 11 banaka ovaj pokazatelj je bolji od istog za bankarski sektor. Ostale banke imaju znatno lošiji pokazatelj, jer je čak devet banaka imalo aktivu po zaposlenom manju od 500 hiljada KM što ukazuje na prevelik broj zaposlenih u odnosu na visinu aktive, a u vezi s tim visoki operativni troškovi negativno se odražavaju na profitabilnost ovih banaka.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

1. informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim priložima tromjesečno koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
2. informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, a na osnovi propisanih izvještaja od strane FBA (tromjesečno),
3. informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaje o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobijene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka u Federaciji, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi "punog" bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja

banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka sa većinskim državnim kapitalom⁶.

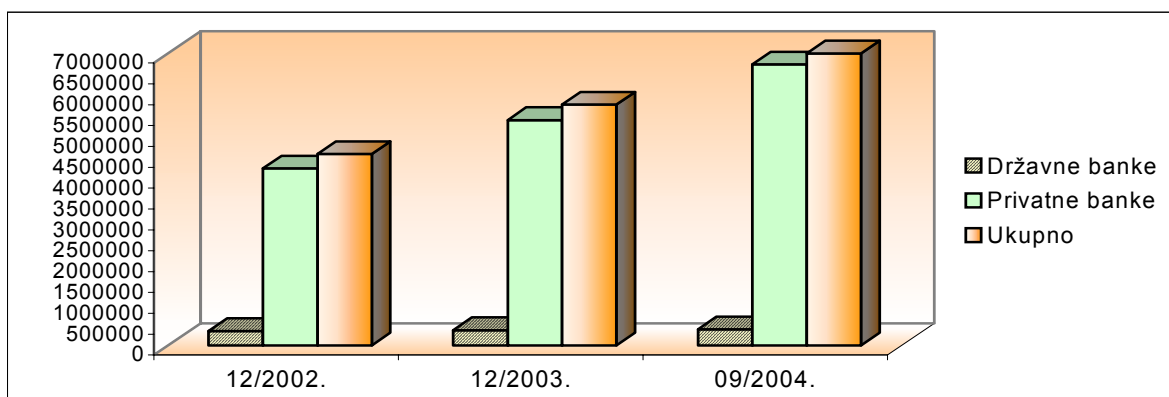
2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma banaka u Federaciji BiH, prema dostavljenim bilansima stanja na dan 30. 09. 2004. godine, iznosila je 7,1 milijarda KM, što je za 23% ili 1,35 milijardi KM više u odnosu na stanje 31. 12. 2003. godine. U istom periodu prethodne godine ostvarena je stopa rasta od 17%, dok je u 2003. godini aktiva porasla za 26%. Ostvarene stope pokazuju da se nastavlja umjeren i stabilan trend rasta bankarskog sektora.

Tabela 6 : Bilans stanja

O P I S	IZNOS (u 000 KM)			INDEKS	
	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004.	3/2	4/3
	1	2	3	4	5
A K T I V A (I M O V I N A) :					
Novčana sredstva	1.595.154	2.059.285	2.662.208	129	129
Vrijednosni papiri	73.150	25.017	18.074	34	72
Plasmani drugim bankama	19.952	36.369	34.904	182	96
Kreditni- neto	2.504.415	3.238.270	3.968.365	129	123
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	295.578	304.680	321.632	103	106
Ostala aktiva	99.617	108.429	116.918	109	108
UKUPNA AKTIVA	4.587.866	5.772.050	7.122.141	126	123
P A S I V A :					
O B A V E Z E					
Depoziti	3.524.555	4.292.709	5.225.172	122	122
Uzete pozajmice od drugih banaka	3.352	3.779	3.770	113	100
Obaveze po uzetim kreditima	313.009	589.012	790.998	188	134
Ostale obaveze	121.154	173.015	254.978	143	147
K A P I T A L					
Kapital	625.796	713.535	847.223	114	119
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	4.587.866	5.772.050	7.122.141	126	123

Grafikon 3 : Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi



⁶ Neke od državnih banaka u "punom bilansu" iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država.

Kao i u prethodnim periodima navedeni rast je vezan za sektor privatnih banaka, dok je aktiva državnih banaka u odnosu na kraj 2003. godine veća za neznatnih 5% ili 19 miliona KM.

Analitički podaci po bankama pokazuju da je kod većine banaka došlo do rasta aktive, a 17 banaka je imalo stopu rasta veću od 10%, a kod sedam banaka ostvarena je stopa rasta preko 20%. Od šest banaka kod kojih je smanjena aktiva četiri su državne banke, a samo kod jedne banke je zabilježena značajnija stopa pada (54%) kao rezultat postupanja banke po Zaključku Vlade F BiH i izrade diobenog bilansa stanja. Treba istaći da se od ukupnog rasta bilansne sume 68% ili 922 miliona KM odnosi na pet najvećih banaka u sistemu.

Ako se bankarski sistem analizira s aspekta veličine aktive i određenih grupa u okviru toga, promjene u učešću i broju banaka u pojedinim grupama su rezultat pripajanja banaka u trećem kvartalu i rasta aktive većine banaka. To se najviše odrazilo na najveće banke u sistemu (aktiva između 300 i 500 miliona KM i aktiva preko 500 miliona KM- II i I grupa). S druge strane, 11 banaka je imalo aktivu manju od 100 miliona KM i njihov broj i aktiva u apsolutnom iznosu i relativno kroz učešće ima i dalje trend smanjenja.

Rast aktive velikih banaka nastavljen je i u posmatranom periodu, što je dovelo do prelaska dvije banke iz druge grupe u prvu i povećanja broja banaka sa aktivom većom od 500 miliona KM. Istovremeno njihov broj je smanjen za jednu banku zbog statusne promjene pripajanja dvije banke. Učešće u aktivi bankarskog sektora četiri najveće banke je 30. 09. 2004. godine iznosilo 66,1% ili 4,7 milijardi KM, odnosno pet najvećih banaka 70,4% ili 5,1 milijarda KM, što je pokazatelj visoke koncentracije. Jedna banka je prešla iz III grupe u II grupu, a dvije banke su povećale aktivu i prešle iz IV u III grupu. Preostalih jedanaest banaka (aktiva manja od 100 miliona KM) imaju učešće u aktivi bankarskog sistema od svega 6,7%.

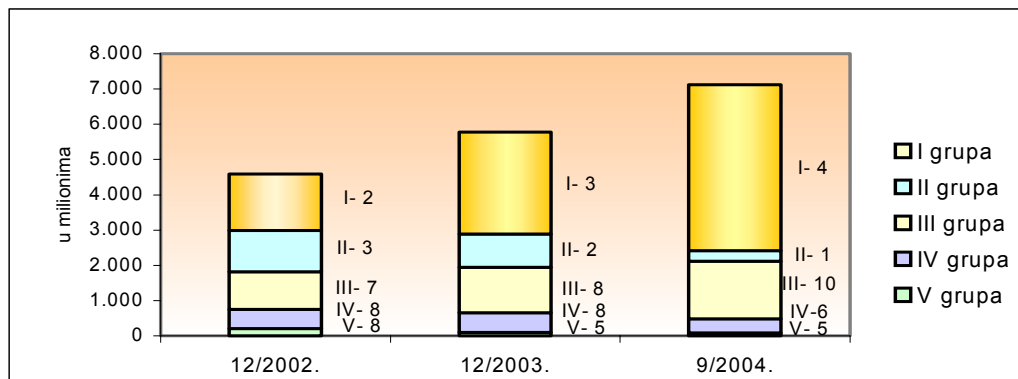
Proces jačanja koncentracije aktive u nekoliko banaka u sistemu biće nastavljen i u narednom periodu kao rezultat integracije Central Profit banke d.d. Sarajevo i HVB bank BH d.d.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka⁷ u ukupnoj aktivi kroz periode (iznosi su u milionima KM):

Tabela 7: *Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode*

IZNOS AKTIVE	31.12.2002.			31.12.2003.			30.09.2004.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I- Preko 500	1.606	35,0	2	2.882	49,9	3	4.707	66,1%	4
II- 300 do 500	1.163	25,3	3	945	16,4	2	304	4,3%	1
III- 100 do 300	1.072	23,4	7	1.293	22,4	8	1.632	22,9%	10
IV- 50 do 100	543	11,8	8	554	9,6	8	395	5,5%	6
V- Ispod 50	204	4,5	8	98	1,7	5	84	1,2%	5
UKUPNO	4.588	100,0	28	5.772	100,0	26	7.122	100,0	26

⁷ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

Grafikon 4 : Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode

Rast bilansne sume je uglavnom rezultat porasta u izvorima depozitnog potencijala (za 22% ili 934 miliona KM), uzetih kredita (za 34% ili 202 miliona KM) i kapitala (za 19% ili 134 miliona KM), i to iz osnova povećanja kapitala kod jedne državne banke za 73 miliona KM, ostvarene tekuće dobiti i dokapitalizacije iz eksternih izvora kod pet banaka u iznosu od 44 miliona KM).

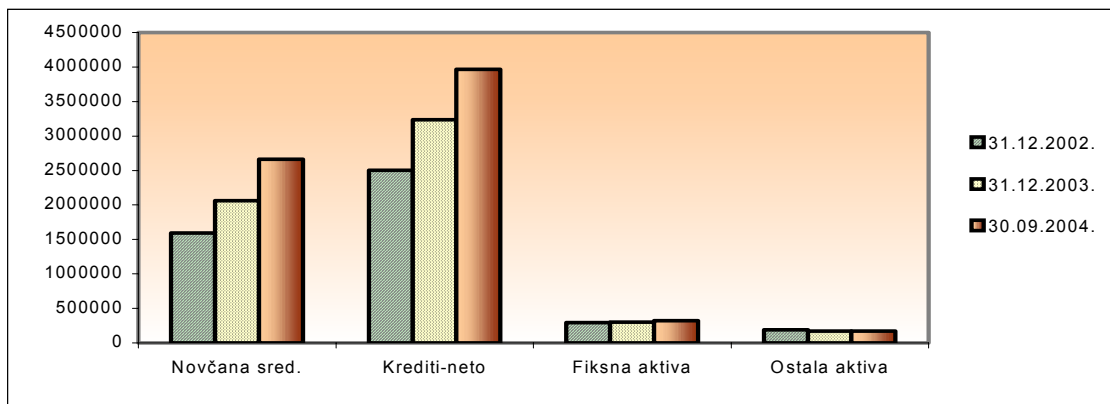
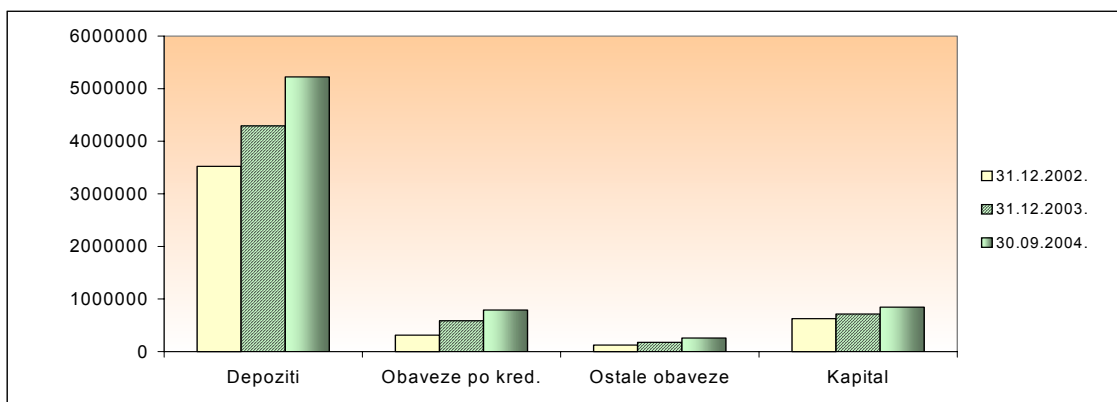
U aktivi (imovini) banaka najveće stope rasta imala su novčana sredstva (29% ili 603 miliona KM) i krediti⁸ (22% ili 760 miliona KM).

U sljedećoj tabeli i grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija aktive i pasive bilansa banaka kroz periode:

Tabela 8 : Struktura bilansa banaka

O P I S	- u % -		
	UČEŠĆE		
	31.12.2002.	31.12.2003	30.09.2004.
A K T I V A (I M O V I N A) :			
Novčana sredstva	34,8	35,7	37,4
Vrijednosni papiri	1,6	0,4	0,3
Plasmani drugim bankama	0,4	0,6	0,5
Kreditni- neto	54,6	56,1	55,7
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	6,4	5,3	4,5
Ostala aktiva	2,2	1,9	1,6
UKUPNO AKTIVA	100,0	100,0	100,0
P A S I V A :			
O B A V E Z E			
Depoziti	76,8	74,4	73,4
Uzete pozajmice od drugih banaka	0,1	0,1	0,1
Obaveze po uzetim kreditima	6,8	10,2	11,1
Ostale obaveze	2,6	2,9	3,5
K A P I T A L			
Kapital	13,6	12,4	11,9
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	100,0	100,0	100,0

⁸ Bruto-kreditni (podatak iz bilansa stanja)

Grafikon 5 : *Struktura aktive bilansa banaka***Grafikon 6 :** *Struktura pasive bilansa banaka*

U strukturi pasive bilansa banaka smanjeno je učešće depozita za 1% i kapitala za 0,5%, a povećano učešće obaveza po uzetim kreditima za 0,9. Depoziti su i dalje dominantni sa učešćem od 73,4%.

U strukturi aktive došlo je do povećanja učešća novčanih sredstava za 1,7%, dok je učešće kredita smanjeno za 0,4%.

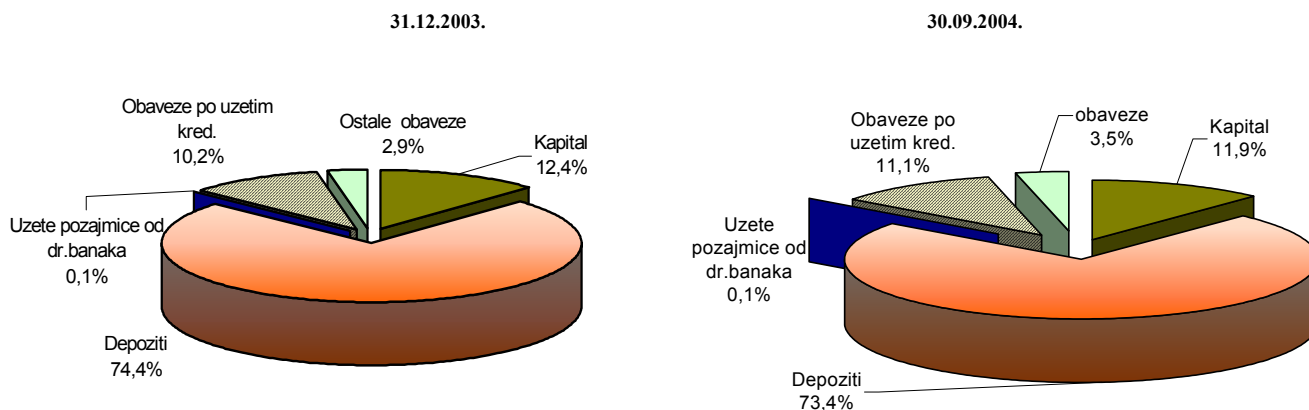
Na kraju trećeg kvartala 2004.godine banke u Federaciji BiH držale su na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu 1,2 milijarde KM (najveći dio u EUR) ili 45,8% ukupnih novčanih sredstava, što je za 9,7% manje nego na kraju 2003. godine. To je rezultiralo povećanjem učešća novčanih sredstava na računima rezervi banaka kod Centralne banke BiH (sa 34,9% na 43,8%), koja su 30. 09. 2004. godine iznosila 1.165 miliona KM, što je povećanje od 62% ili 446 miliona KM u odnosu na kraj 2003. godine. Preostalih 8,7% ili 230 miliona KM novčanih sredstava banke su držale kao gotov novac u trezoru i blagajnama.

Navedene promjene su utjecale na valutnu strukturu novčanih sredstava, odnosno smanjeno je učešće sredstava u stranim valutama sa 61% na 50%, a povećano učešće sredstava u domaćoj valuti sa 39% na 50%. Navedene promjene su najvećim dijelom nastale kao rezultat izmjene regulative vezane za obračun obavezne rezerve koju banke drže na računu kod Centrale banke BiH, te obaveze usklađivanja devizne pozicije banaka sa propisanim ograničenjima što je naloženo bankama od strane FBA.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 30. 09. 2004. godine može se sagledati iz sljedećeg grafikona:

Grafikon 7 : *Struktura pasive banaka*



Struktura pasive je neznatno promjenjena u odnosu na kraj 2003. godine. Depozitni potencijal kao primarni izvor finansiranja i dalje ima najveće učešće od 73,4%, dok je učešće kapitala u odnosu na kraj 2003. godine smanjeno za 0,5%. Učešće obaveza po uzetim kreditima povećano je za 0,9%.

Banke su u 2004. godini nastavile sa praksom zaduživanja u inostranstvu, ali ipak u znatno manjem obimu nego prethodne godine. Na ovaj način banke su primarno poboljšale ročnu strukturu izvora i osigurale dugoročna sredstva za finansiranje svojih klijenata. Analitički podaci po bankama pokazuju da su cca 45% ovih sredstava banke dobile od svojih vlasnika (banaka dioničara), a preostali iznos zaduživanjem na međunarodnom finansijskom tržištu i u vidu kreditnih linija koje finansiraju strane finansijske i domaće institucije. Tri najveća kreditora na koja se odnosi 49% ukupnih kreditnih sredstava su : Raiffeisen Zentralbank Osterreich A.G. (RZB), European Bank for Reconstruction and development (EBRD) i Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).

Depoziti su u posmatranom periodu povećani za 22% ili 932 miliona KM, dok su u istom periodu prethodne godine povećani za 15% ili 513 miliona KM. Ovo povećanje se odnosi isključivo na sektor privatnih banaka (stopa rasta 25% ili 1.001 milion KM), dok su kod državnih depoziti manji za 32% ili 68 miliona KM.

Kod privatnih banaka učešće depozita u pasivi iznosi 75%, a kod državnih 38%.

Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita sa 30. 09. 2004. godine samo 5% se odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

U 2004. godine nastavljen je trend poboljšanja ročne strukture depozita. Znatno veća stopa rasta dugoročnih depozita (31%) nego kratkoročnih (18%) dovela je i do promjene učešća u strukturi i povećanja učešća dugoročnih depozita sa 30,9% na 33,1%, što je još jedan od značajnih pokazatelja nastavka pozitivnih promjena u bankarskom sektoru.

Tabela 9 : Ročna struktura depozita

- u 000 KM-

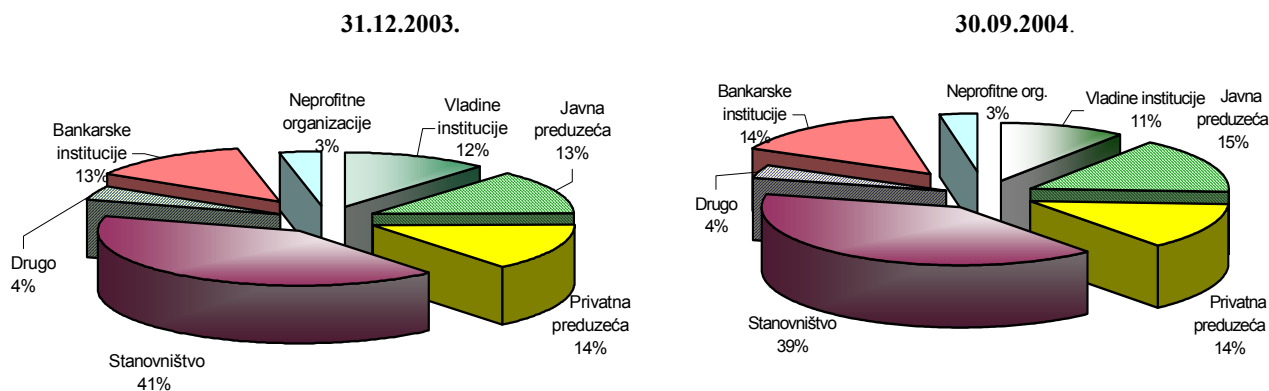
DEPOZITI	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Štednja i dep. po viđenju	2.012.241	57,1	2.215.925	51,6	2.742.798	52,5	110	124
Do 3 mjeseca	317.862	9,0	303.203	7,1	280.944	5,4	95	93
Do 1 godine	349.586	9,9	447.952	10,4	470.877	9,0	128	105
1. Ukupno kratkoročni	2.679.689	76,0	2.967.080	69,1	3.494.619	66,9	110	118
Do 3 godine	416.718	11,8	715.648	16,7	1.133.216	21,7	172	158
Preko 3 godine	428.148	12,2	609.981	14,2	597.337	11,4	143	98
2. Ukupno dugoročni	844.866	24,0	1.325.629	30,9	1.730.553	33,1	157	131
UKUPNO (1 + 2)	3.524.555	100,0	4.292.709	100,0	5.225.172	100,0	122	122

Tabela 10 : Sektorska struktura depozita⁹

- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	440.778	12,5	498.132	11,6	571.487	10,9	113	115
Javna preduzeća	388.271	11,0	567.677	13,2	765.128	14,6	146	135
Privatna preduzeća i druš.	658.076	18,7	607.046	14,1	756.721	14,5	92	125
Neprofitne organizacije	135.849	3,9	147.606	3,5	164.741	3,2	109	112
Bankarske institucije	296.215	8,4	557.166	13,0	727.987	13,9	188	131
Građani	1.480.946	42,0	1.737.238	40,5	2.035.350	39,0	117	117
Ostalo	124.420	3,5	177.844	4,1	203.758	3,5	143	114
UKUPNO	3.524.555	100,0	4.292.709	100,0	5.225.172	100,0	122	122

Grafikon 8 : Sektorska struktura depozita



Analizirajući po sektorima u posmatranom periodu najveću stopu rasta imali su depoziti javnih preduzeća (35% ili 197 miliona KM) i bankarskih institucija (31% ili 171 milion KM), dok su depoziti stanovništva povećani za 17% ili 298 miliona KM i privatnih preduzeća za 25% ili 150 miliona KM.

U posmatranom periodu došlo je do manjih promjena, odnosno povećanja učešća depozita javnih preduzeća za 1,4%, bankarskih institucija za 0,9% i privatnih preduzeća za 0,4%, dok je

⁹ Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

smanjeno učešća vladinih institucija za 0,7%. Iako se učešće depozita sektora stanovništava smanjuje, ipak ovaj sektor sa 39% i dalje ima najveće učešće u ukupnim depozitima.

Od ukupnog iznosa depozita 44% ili 2.287 miliona KM je u domaćoj valuti, a 56% ili 2.938 miliona KM je u stranoj valuti. U odnosu na kraj 2003. godine, posmatrano u relativnom odnosu, povećano je učešće depozita u domaćoj valuti za jedan odsto.

Štedni depoziti i dalje imaju trend rasta i u posmatranom periodu povećani su za 20% ili 334 milion KM, dok je u istom periodu 2003. godine ostvarena stopa rasta od 9,1% ili 131 milion KM. Samo kod jedne banke štedni depoziti su neznatno smanjeni, a preostale banke su imale rast štednih depozita. Kod sedam banaka stopa rasta iznosila je između 10% i 20%, dok je u 11 banaka štednja povećana za preko 20%. Od ostvarenog povećanja štednih depozita 78% ili 262 miliona KM se odnosi na pet najvećih banaka u sistemu.

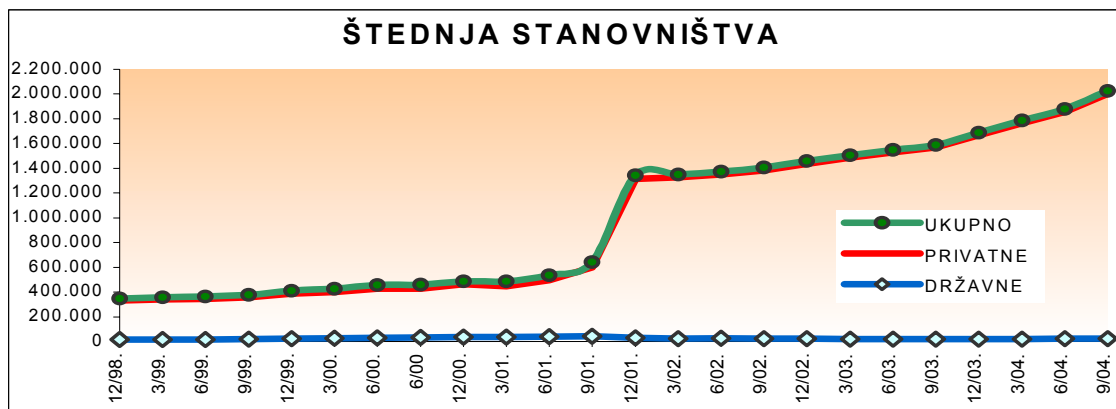
Posmatrano sektorski, gotovo sva štednja nalazi se u privatnim bankama, odnosno svega 1,1% ukupne štednje nalazi se na računima kod pet državnih banaka.

Tabela 11 : Nova štednja stanovništva po periodima

- u 000 KM-

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEX	
	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004.	3/2	4/3
1	3	3	4	5	6
Državne	22.072	20.758	22.198	94	107
Privatne	1.414.814	1.645.991	1.978.721	116	120
UKUPNO	1.436.888	1.666.749	2.000.919	116	120

Grafikon 9 : Nova štednja stanovništva po periodima



Kao i u ostalim segmentima, treba istaći postojanje jake koncentracije štednje u nekoliko banaka, jer se 71,3% ukupne štednje nalazi u tri najveće banke, odnosno 93,9% ukupne štednje je deponovano u deset privatnih banaka.

Od ukupnog iznosa štednje 28% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 72% u stranoj valuti.

Tabela 12 : Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 KM)						INDEX	
	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		3/2	4/3
1	3		3		4		5	6
Kratkoročni štedni depoziti	1.139.707	79,3%	1.228.261	73,7%	1.313.099	65,6%	108	107
Dugoročni štedni depoziti	297.181	20,7%	438.489	26,3%	687.820	34,4%	147	157
UKUPNO	1.436.888	100,0%	1.666.749	100,0%	2.000.919	100,0%	116	120

Ročna struktura štednih depozita, kao i ukupnih depozita, ima pozitivan trend i to najviše zbog stalnog poboljšanja stanja u bankarskom sektoru i povratka povjerenja u banke, što je rezultiralo bržim rastom dugoročnih štednih depozita. Posebno treba istaći stabilnost i visok nivo stope rasta dugoročnih štednih depozita, što je pozitivan pokazatelj za naredni period.

Za rast štednje u bankama u FBiH uz aktivnosti koje provodi FBA, od značaja je i postojanje sistema osiguranja depozita od januara 2001. godine kada je počela s operativnim radom Agencija za osiguranje depozita u FBiH, da bi u augustu 2002. godine donošenjem Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH bila osnovana Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine. Ukupno je 17 banaka iz Federacije BiH primljeno u program osiguranja depozita i dobilo certifikat, a analitički podaci o visini depozita po bankama pokazuju da je u ovim bankama deponovano 93% ukupnih depozita, a isti podatak za štednju je 97%. Proces prijema banaka u Federaciji u program osiguranja je u završnoj fazi, s tim da od preostalih devet banaka sedam državnih ne mogu aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma (vezanog za vlasničku strukturu) koje je propisala Agencija za osiguranje depozita. Sigurnost depozita je garant i motiv za dalji porast štednje ne samo u ovim već i u ostalim bankama.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹⁰ banaka u FBiH na dan 30. 09. 2004. godine iznosio je 953 miliona KM.

Tabela 13 : Regulatorni kapital

O P I S	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004.	INDEXS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
-u 000 KM-					
DRŽAVNE BANKE					
1.Osnovni kapital prije umanjenja		122.937	182.711		
2.Odbitne stavke		17.687	18.085		
a) Osnovni kapital (1-2)	101.783 96%	105.250 97%	164.626 98%	103	156
b) Dopunski kapital	3.879 4%	3.061 3%	2.995 2%	79	98
c) Kapital (a + b)	105.662 100%	108.311 100%	167.621 100%	103	155
PRIVATNE BANKE					
1.Osnovni kapital prije umanjenja		584.221	692.809		
2.Odbitne stavke		34.311	85.479		
a) Osnovni kapital (1-2)	536.203 85%	549.910 75%	607.330 77%	103	110
b) Dopunski kapital	95.910 15%	183.681 25%	177.551 23%	192	97
c) Kapital (a + b)	632.113 100%	733.591 100%	784.881 100%	116	107
UKUPNO					
1.Osnovni kapital prije umanjenja		707.158	875.520		
2.Odbitne stavke		51.998	103.564		
a) Osnovni kapital (1-2)	637.986 86%	655.160 78%	771.956 81%	103	118
b) Dopunski kapital	99.789 14%	186.742 22%	180.546 19%	187	97
c) Kapital (a + b)	737.775 100%	841.902 100%	952.502 100%	114	113

¹⁰ Regulatorni kapital definiran čl.8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

Stupanjem na snagu nove metodologije obračuna kapitala sa 31. 12. 2003. godine¹¹, osnovni i neto kapital iskazani su na realnijoj osnovi, što je posebno značajno s aspekta izračunavanja izloženosti banke rizicima i to primarno koncentracijama kreditnog rizika.

Kapital¹² je u prvih devet mjeseci 2004. godine povećan za 13% ili 110,6 miliona KM u odnosu na 2003. godinu, što je rezultat povećanja osnovnog kapitala za 117 miliona KM, uz istovremeno smanjenje dopunskog za 6 miliona KM.

Rast osnovnog kapitala je iz osnova povećanja dioničkog kapitala za 146 miliona KM (od čega se 44 miliona KM odnosi na novčane uplate-dokapitalizaciju) i rezervi za 1,8 miliona KM.

Odbitne stavke (koje su utjecale na smanjenje osnovnog kapitala) u posmatranom periodu su povećane za 51,6 miliona KM i to najvećim dijelom po osnovu tekućeg gubitka u iznosu od 14,5 miliona KM, nematerijalne imovine 16,7 miliona KM i nepokrivenih gubitaka iz ranijih godina 21,7 milion KM¹³.

Značajne promjene u dopunskom kapitalu (povećanje općih rezervi za kreditne gubitke u iznosu 16 miliona KM, uključanje dobiti kod jedne banke potvrđene od eksterne revizije od 12 miliona KM, i povećanje subordinisanih dugova od 21 milion KM, uz smanjenje istog po osnovu usmjeravanja dobiti 2003. godine u osnovni kapital u iznosu od 45 miliona KM i obaveza trajnog karaktera za 10 miliona KM) rezultirale su ukupnim smanjenjem dopunskog kapitala za 6 miliona KM.

Pomenute promjene utjecale su na strukturu regulatornog kapitala, odnosno povećanje učešća osnovnog kapitala sa 78% (2003. godina) na 81%.

Navedene promjene pozitivno su se odrazile na neto kapital koji je u 2004. godini povećan za 11,5% ili 97 miliona KM, tako da sa 30. 09. 2004. godine iznosi 938 miliona KM (kod privatnih banaka 770 miliona KM, a kod državnih 168 miliona KM).

Odnos kapitala i aktive, tj. stopa kapitaliziranosti banaka na dan 30. 09. 2004. godine iznosi 12,9%, što je za 1,1% manje nego na kraju 2003. godine, što znači da rast kapitala ne prati rast aktive.

Koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i ponderisane rizične aktive, na nivou bankarskog sektora iznosi 18,2% što je za 1,3% manje nego na kraju 2003. godine. Do pada stope adekvatnosti je došlo iz naprijed navedenog razloga, iako su se dvije velike banke dokapitalizirale u iznosu od 37 miliona KM, a veći pad stope adekvatnosti je amortiziran uključivanjem i dodatnih 21 milion KM subordinisanih dugova.

Pad koeficijenta na nivou sistema je zbog izrazitog i kontinuiranog pada adekvatnosti kapitala kod privatnih banaka koji je na dan 30. 09. 2004. godine iznosio 15,8% što je za 2,4% manje nego na kraju 2003. godine.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala

¹¹ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka ("Službene novine FBiH", br. 18/03).

¹² Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

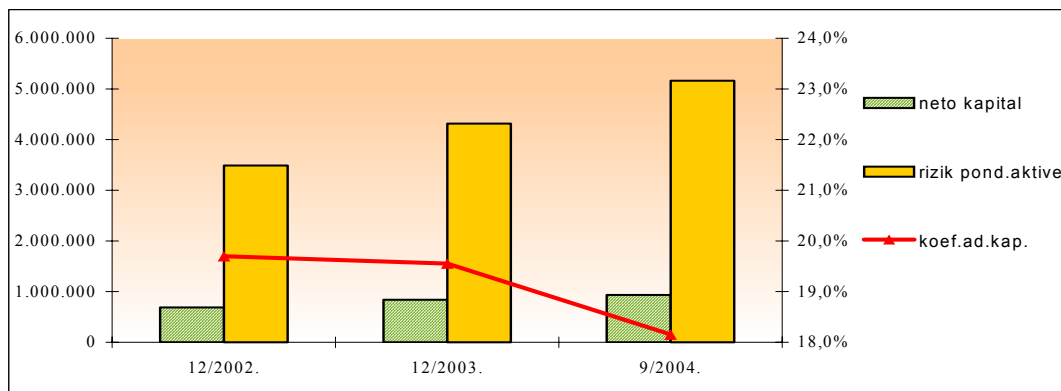
¹³ Nepokriveni gubici su promijenjeni iz osnova uključivanja Hercegovačke banke u iznosu od 23,8 miliona KM i pokrića gubitka iz rezervi u iznosu od 2,1 milion KM.

bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i obezbjeđenju adekvatnog kapitala.

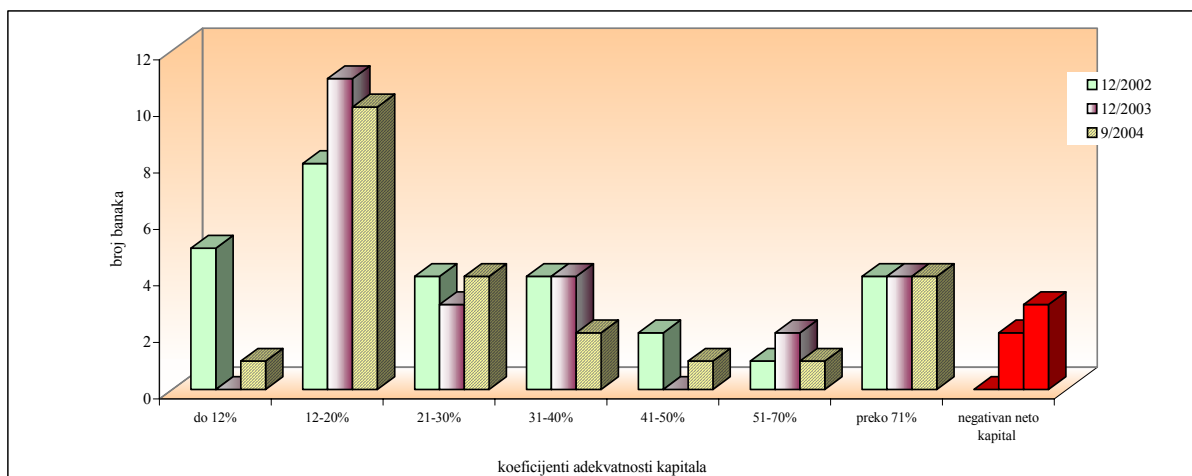
Tabela 14 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala*

O P I S	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004.	INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
NETO KAPITAL	687.576	840.605	937.531	122	112
RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKIVALENATA	3.489.810	4.306.774	5.164.039	123	120
STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA)	19,7%	19,5%	18,2%	99	93

Grafik 10 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala*



Grafikon 11 : *Koeficijenti adekvatnosti kapitala banaka*



Od ukupno 26 banaka u FBiH na dan 30. 09. 2004. godine, 22 banke imale su koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12% (pet banaka preko 50%), kod jedne banke je ispod zakonom propisanig minimuma, dok tri banke (pod privremenom upravom) imaju negativan koeficijent adekvatnosti.

U drugoj grupi (stopa između 12% i 20%) nalazi se 10 banaka, dok četiri banke imaju stopu između 21% i 30%. Međutim, četiri od pet najvećih banaka po visini aktive (koje učestvuju sa 60% u ukupnoj aktivni bankarskog sektora) imaju stopu adekvatnosti kapitala neznatno veću od zakonom propisanog minimuma (između 12,6% i 13,5%), a od njih kod dvije banke stope su manje nego na kraju 2003. godine.

Svaki dalji rast rizične aktive nužno će zahtijevati i adekvatan rast kapitala, te u tom smislu banke su dužne donijeti program za upravljanje kapitalom banke i kontinuirano pratiti njegovo provođenje u cilju osiguranja i održavanja kvantitete i kvalitete kapitala najmanje na nivou minimalnih zakonskih standarda.

Dalje jačanje kapitalne osnove biće prioritetan zadatak najvećeg broja banaka, posebno nakon stupanja na snagu novog obračuna kapitala, a u fokusu su najveće banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti samih banaka i cjelokupnog bankarskog sistema. FBA će odgovarajućim odlukama obavezati banke da jačaju kapitalnu osnovu koja će garantovati njihovu stabilnost i sigurnost.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka (Odluka) utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Bruto aktiva¹⁴ bilansa banaka u FBiH na dan 30. 09. 2004. godine iznosila je 7,4 milijarde KM, što je za 23% ili 1.387 miliona KM više nego na kraju 2003. godine. Vanbilansne rizične stavke iznosile su 1.006 miliona KM i povećane su za 34% ili 256 miliona KM.

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁵ iznosila je 8,4 milijarde KM i za 24% je veća nego na kraju 2003. godine.

Tabela 15 : Aktiva, vanbilansne stavke i potencijalni kreditni gubici

-u 000 KM-

O P I S	IZNOS (u 000 KM)						INDEX	
	31.12.2002.	Strukt. %	31.12.2003.	Strukt. %	30.09.2004.	Strukt. %	4:2	6:4
1.	2	3	4	5	6	7	8	9
Kreditni	2.527.745	52,7	3.272.569	54,5	3.960.846	53,7	129	121
Kamate	25.897	0,5	26.395	0,4	30.751	0,4	102	117
Dospjela potraživanja	156.351	3,3	171.821	2,9	243.289	3,3	110	142
Potraživanja po plać. garancijama	7.486	0,1	5.353	0,1	5.395	0,1	72	101
Ostali plasmani	68.945	1,4	50.906	0,9	47.506	0,6	76	93
Ostala aktiva	2.006.672	42,0	2.468.073	41,2	3.094.501	41,9	123	125
UKUPNA AKTIVA	4.793.096	100,0	5.995.117	100,0	7.382.288	100,0	125	123
VANBILANS	693.300		749.382		1.005.755		108	134
AKTIVA S VANBILANSOM	5.486.396		6.744.499		8.388.143		123	124
Opći kreditni rizik i Potencijalni kreditni gubici	228.522		247.369		284.276		108	115
Već formirane opće i posebne rezerve za kreditne gubitke	224.641		247.411		287.143		110	116

¹⁴ Izvor podataka : Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

¹⁵ Aktiva definisana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka.

Od ukupne aktive sa vanbilansom na nerizičnu se odnosi 2,9 milijardi KM ili 35%, što je rezultat visokog rasta novčanih sredstava u iznosu od 603 miliona KM ili 29% više nego krajem 2003.godine.

Rast novčanih sredstava (najviše iz osnova rasta depozita koji su povećani za 932 miliona KM ili 29%) doveo je do promjene strukture rizične aktive. Učešće novčanih sredstava u ukupnoj aktivi povećano je sa 35,6% na 37,4%, uz neznatno smanjenje učešća kreditnih plasmana sa 59,8% na 59,1%, iako su kreditni plasmani veći za 22% ili 760 miliona KM u odnosu na kraj 2003.godine.

Analitički podaci po bankama pokazuju da je kod sedam banaka (spadaju u grupu malih i srednjih banaka) došlo do smanjenja kreditnih plasmana, pet banaka je imalo stopu rasta kredita veću od 30%, dok se kod ostalih banaka rast kretao u rasponu od 5,4% do 28,7%. Ukupno povećanje kreditnih plasmana kod tri najveće banke u F BiH iznosilo je 377 miliona, ili 50% ukupnog povećanja.

Iz analize sektorske strukture kredita može se zaključiti da su kreditni plasmani povećani kod tri sektora (kreditni plasmani dati stanovništvu povećani za 22% ili 376 miliona KM, privatnim preduzećima za 25% ili 353 miliona KM, vladinim institucijama za 28% ili 7 miliona KM) uz istovremeno smanjenje kreditiranja javnih preduzeća, dok je nivo kredita datih bankarskim institucijama ostao isti kao na kraju 2003. godine.

Do promjene je došlo i u učešću pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita, tako da je učešće kredita datih građanima poraslo za 0,2 (sa 48,6% na 48,8), privatnim preduzećima za 0,8% (sa 41,7% na 42,5%). Kod javnih preduzeća došlo do smanjenja učešća za 1,2% (sa ranijih 6,3 na 5,1%), kod bankarskih institucija za 0,2%, vladinih institucija za 0,1%, ostalih 0,3%, dok je kod neprofitnih organizacija učešće ostalo na istom nivou kao i 31.12.2003.godine.

Promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dana je u sljedećoj tabeli:

Tabela 16 : *Sektorska struktura kredita*

-u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	30.194	1,1	24.526	0,7	31.451	0,8	81	128
Javna preduzeća	247.603	9,2	217.587	6,3	212.884	5,1	88	98
Privatna preduzeća i društ.	1.078.795	40,1	1.439.009	41,7	1.792.031	42,5	133	125
Neprofitne organizacije	2.834	0,1	3.015	0,1	4.289	0,1	106	142
Bankarske institucije	46.439	1,7	33.281	1,0	34.097	0,8	72	102
Građani	1.262.146	46,9	1.676.325	48,6	2.052.182	48,8	133	122
Ostalo	23.571	0,9	55.999	1,6	82.596	1,9	238	148
UKUPNO	2.691.582	100,0	3.449.742	100,0	4.209.530	100,0	128	122

Vezano za ročnost treba istaći da se nastavlja pozitivan trend rasta kratkoročnih kredita koji su u posmatranom periodu povećani za 16%. Međutim, dugoročni krediti su imali stopu rasta od 23%, što je dovelo do povećanja njihovog učešća u ukupnim kreditima (sa 72,4% na 72,7%), a sektorska analiza pokazuje da je učešće dugoročnih kredita u ukupnim kreditima datih stanovništvu 91%, a privatnim preduzećima 56%.

Tabela 17 : Ročna struktura kredita

-u 000 KM-

KREDITI	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	163.837	6,1	177.174	5,1	248.684	5,9	109	140
Kratkoročni krediti	620.572	23,0	776.014	22,5	902.106	21,4	125	116
Dugoročni krediti	1.907.173	70,9	2.496.554	72,4	3.058.740	72,7	131	123
UKUPNO KREDITI	2.691.582	100,0	3.449.742	100,0	4.209.530	100,0	128	122

Navedene promjene pozitivno su se odrazile na smanjenje ročne neusklađenost finansijske aktive i obaveza, odnosno debalansa u ročnim profilima stavki aktive i obaveza, što je prije svega rezultat aktivnosti i mjere koje su banke po nalogu FBA poduzele u drugoj polovini 2003. godine i u prvom kvartalu 2004.godini. Ipak, kod manjeg broja banaka još uvijek je prisutna ročna neusklađenost preostalih dospjeća finansijske aktive i obaveza i prema tim bankama FBA je izdala nalog za otklanjanje utvrđene nepravilnosti do propisanog roka.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena kreditnog rizika plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka koji se priznaju kao troškovi rezervi za kreditne gubitke.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije¹⁶ i vanbilansne stavke dati su u sljedećoj tabeli:

Tabela 18 : Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR), potencijalni kreditni gubici(PKG) i vanbilansne stavke (otpisana aktiva i suspendirana kamata)

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u %)									INDEKS	
	31.12.2002.			31.12.2003.			30.09.2004.			5/2	8/5
	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	4.713.349	85,9	60.161	5.881.803	87,2	70.974	7.299.315	87,1	87.631	125	124
B	482.988	8,8	42.037	563.498	8,4	46.657	747.300	8,9	56.432	117	133
C	148.267	2,7	40.676	152.581	2,3	44.593	185.734	2,2	51.858	103	122
D	134.419	2,5	78.275	139.311	2,0	77.839	154.485	1,8	87.146	104	111
E	7.373	0,1	7.373	7.306	0,1	7.306	1.209	0,0	1.209	99	17
UKUPNO	5.486.396	100,0	228.522	6.744.499	100,0	247.369	8.388.043	100,0	284.276	123	124
VANBILANSNA EVIDENCIJA											
E	298.356	75,1		341.166	79,8		347.449	83,4		114	102
Susp. kamata	99.063	24,9		86.205	20,2		69.074	16,6		87	80
UKUPNO	397.419	100,0		427.371	100,0		416.523	100,0		108	97

Ako se analizira kvalitet aktive zajedno sa vanbilansom uočava se povećanje od 0,1% učešća klasifikovane aktive (B-E) u ukupnoj aktivi, iako se povećala za 226 miliona KM ili 26%. Najveće povećanje od 184 miliona ili 33% imala je aktiva klasifikovana u B kategoriju

¹⁶ U skladu sa članom 22. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

(uglavnom kreditni plasmani). Nekvalitetna aktiva u ovom periodu povećala za 14% ili 42 miliona KM, iako je u proteklom periodu došlo do znatnog smanjenja E kategorije. Banke su na ime otpisane aktive u ovom periodu isknjižile 33,2 miliona KM i suspendovale kamatu u iznosu od 8,9 miliona KM. U istom periodu trajni otpis stavki aktive iznosi 14,9 miliona KM, a trajni otpis suspendovane kamate iznosi 6,5 miliona KM. Istovremeno banke su naplatile ranije otpisane aktive u iznosu od 16,9 miliona KM, a naplaćena suspendovana kamata u ovom periodu iznosi 5 miliona KM.

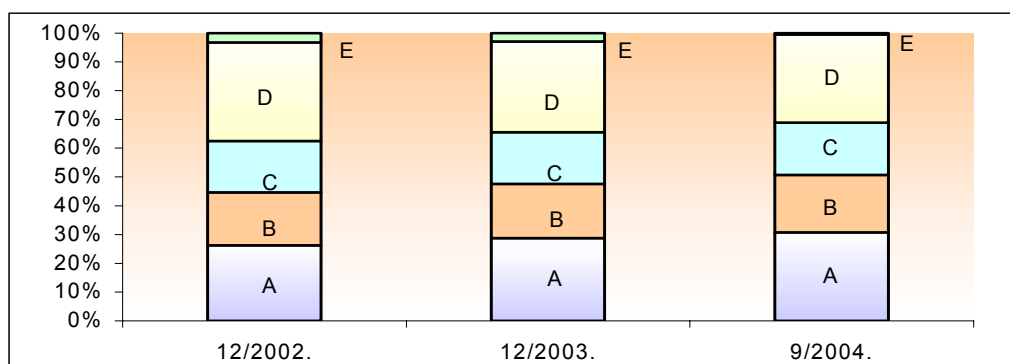
Na kraju trećeg kvartala 2004.godine saldo otpisane aktive iznosi 347 miliona KM i veće je za 2% ili 7,3 miliona KM u odnosu na kraj 2003.godine, dok saldo suspendovane kamate iznosi 69 miliona KM što je za 20% ili 17 miliona manje u odnosu na kraj 2003.godine.

Nivo općeg kreditnog rizika i procjenjenih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu:

Tabela 19 : *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka*

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS	
	31.12.2002.		31.12.2003.		30.09.2004.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	60.161	26,3	70.974	28,7	87.631	30,8	118	123
B	42.037	18,4	46.657	18,9	56.432	19,9	111	121
C	40.676	17,8	44.593	18,0	51.858	18,2	110	116
D	78.275	34,3	77.839	31,5	87.146	30,7	97	112
E	7.373	3,2	7.306	2,9	1.209	0,4	84	17
UKUPNO	228.522	100,0	247.369	100,0	284.276	100,0	107	115

Grafikon 12 : *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka*



Prema izvještajima, banke su formirale rezerve za kreditne gubitke u skladu s propisima i visinom procijenjenog kreditnog rizika.

Analizirajući nivo formiranih rezervi ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2003. godine, rezerve za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne gubitke veće su za 16% i iznosile su 287 miliona KM, odnosno 3,4 % ukupne aktive sa vanbilansom. U 2004. godini banke su prosječno za B kategoriju imale izdvojene rezerve po stopi od 7,6%, za C kategoriju 27,9%, D kategoriju 58,3% i E 100%, što se može ocijeniti zadovoljavajućim.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfolija pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je još uvijek ključni rizik kod većine banaka kreditni rizik, odnosno postojanje problematičnih kredita odobrenih pravnim licima (preduzećima).

FBA je bankama koje imaju loš kvalitet aktive naložila korektivne mjere u smislu izrade programa koji moraju sadržavati plan aktivnosti na poboljšanje postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontrinuirano nadzire kroz postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljenih od strane banaka, kao i on site kontrolom u banci u cilju provjere iste.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom¹⁷, što je regulisano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvataju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica. Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i višeg rukovodstva banke i
- subsidijarnim licima i drugim preduzećima kapitalno povezanim s bankom.

Tabela 20: *Transakcije s povezanim licima*

-000 KM-

Opis	DATI KREDITI			INDEKS	
	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs.i drugim kapitalno povezanim pred.	59.241	37.050	36.914	63	100
Članovima Nadzornog odbora	315	388	146	123	38
Upravi banke i uposlenim radnicima	2.699 ¹⁸	1.670	2.168	62	130
UKUPNO	62.255	39.108	39.228	63	100
Potencijalne i preuzete vanbil.obaveze	6.684	8.689	2.647	130	30

Iz tih razloga FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka sa povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga.

¹⁷ Član 39.stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama definiše pojam "lica povezana s bankom", gdje više nisu uključeni uposleni radnici.

¹⁸ Bez kredita datih uposlenim radnicima, u skladu s izmjenama Zakona o bankama.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha, u tri kvartala 2004. godine banke u Federaciji BiH ostvarile su pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 32 miliona KM što je za 1% manje nego u istom periodu 2003. godine kada je dobit iznosila 32,2 miliona KM.

Pozitivan finansijski rezultat od 46,5 miliona KM ostvarilo je 18 banaka (u 2003.godini 17 banaka ostvarilo je dobit u iznosu od 53,3 miliona KM), dok je osam banaka (dvije državne i šest privatnih) iskazalo gubitak u poslovanju od 14,5 miliona KM (u 2003.godini sa gubitkom u iznosu od 21,2 miliona KM poslovalo je devet banaka).

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli:

Tabela 21 : *Ostvarena dobit/gubitak*

-000 KM-

Datum/Opis	Na nivou sistema		Privatne banke		Državne banke	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
30.09.2003.						
Gubitak	-21.172	9	-19.864	6	-1.308	3
Dobit	53.332	17	50.584	13	2.748	4
Ukupno	32.160	26	30.720	19	1.440	7
30.09.2004.						
Gubitak	-14.543	8	-14.016	6	-527	2
Dobit	46.492	18	41.764	13	4.728	5
Ukupno	31.949	26	27.748	19	4.201	7

Kao u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (46,5 miliona KM) 63,9% ili 29,7 miliona KM odnosi se na tri najveće banke, dok je 70,9% ili 10,3 miliona KM od ukupnog gubitka (14,5 miliona KM) ostvareno u tri privatne banke.

U strukturi ukupnog prihoda raste učešće neto kamatnog prihoda na koji se odnosi 55% ukupnog prihoda (u istom periodu 2003. godine 51%), a pada učešće operativnih prihoda na 45% (u istom periodu 2003. godine 49%).

Ipak, neto kamatni prihod sa ostvarenim rastom od 12% u odnosu isti period prethodne godine uz rast prihoda po kamatama od 18%, nije pratio rast kreditnih plasmana (porasli za 19,5%) i rast kamatonosne aktive (prosječno porasla 27,9%) Najznačajniji razlozi za to su: pad kamatnih stopa i u vezi s tim kamatne marže, visokog učešća dugoročnih kredita u strukturi kreditnog portfolija, ali i povećanje iznosa nekvalitetene (nekamatonosne) aktive (9%) i otpisanih potraživanja uz značajan iznos suspendovane kamate u posmatranom periodu (7,3 miliona KM) i trajni otpis iste po odluci nadležnog organa (6,5 miliona KM).

S druge strane, evidentan je znatno brži rast kamatnih rashoda nego prihoda uz istovremeno povećanje njihovog učešća u kamatonosnim приходima i to sa 27,5% na 32,5% , a što je rezultat značajnog rasta kamatonosnih rashoda po uzetim kreditima i pozajmicama (93%) i depozitima (27%), kao posljedica bržeg rasta kamatonosnih izvora za kreditiranje (uzeti krediti i pozajmice povećane za 85% i depoziti za 29%) .

Operativni prihodi manji su za 5% u odnosu na isti period prethodne godine kao rezultat pada naknada po kreditima, ostalih operativnih prihoda (sadrži i iznos naplaćenih otpisanih potraživanja iz ranijih godina) i prihoda iz poslovanja sa devizama.

Ukupni nekamatni rashodi su veći za 4% u odnosu na isti period prethodne godine, s tim da je učešće u ukupnom prihodu od 90% ostalo nepromijenjeno. Rast od 11% imali su troškovi plata i doprinosa kao i troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive, dok su troškovi rezervi za kreditne gubitke smanjeni za 11%. Smanjenje troškova rezervi za kreditne gubitke ukazuje na sumnju da su iste kod nekih banaka potcijenjene i da finansijski rezultat nije realano iskazan, što će biti i prioritet u planiranju narednih kontrola na licu mjesta.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećoj tabeli:

Tabela 22 : Struktura ukupnih prihoda

- u 000 KM-

Struktura ukupnih prihoda	30.09.2002.		30.09.2003.		30.09.2004.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	24.675	6,7	18.891	4,6	19.964	4,5	77	106
Kreditni i poslovi lizinga	162.083	44,0	218.029	53,6	255.926	57,9	135	117
Ostali prihodi od kamata	4.546	1,2	4.540	1,2	8.304	1,9	100	183
UKUPNO	191.304	51,9	241.460	59,4	284.194	64,3	126	118
II Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	88.360	24,0	91.621	22,6	93.449	21,2	104	102
Prihodi iz posl. sa devizama	33.416	9,1	23.709	5,8	19.349	4,4	71	82
Ostali operativni prihodi	55.480	15,0	49.799	12,2	44.741	10,1	90	90
UKUPNO	177.256	48,1	165.129	40,6	157.539	35,7	93	95
UKUPNI PRIHODI (I + II)	368.560	100,0	406.589	100,0	441.733	100,0	110	109

Grafikon 13 : Struktura ukupnih prihoda

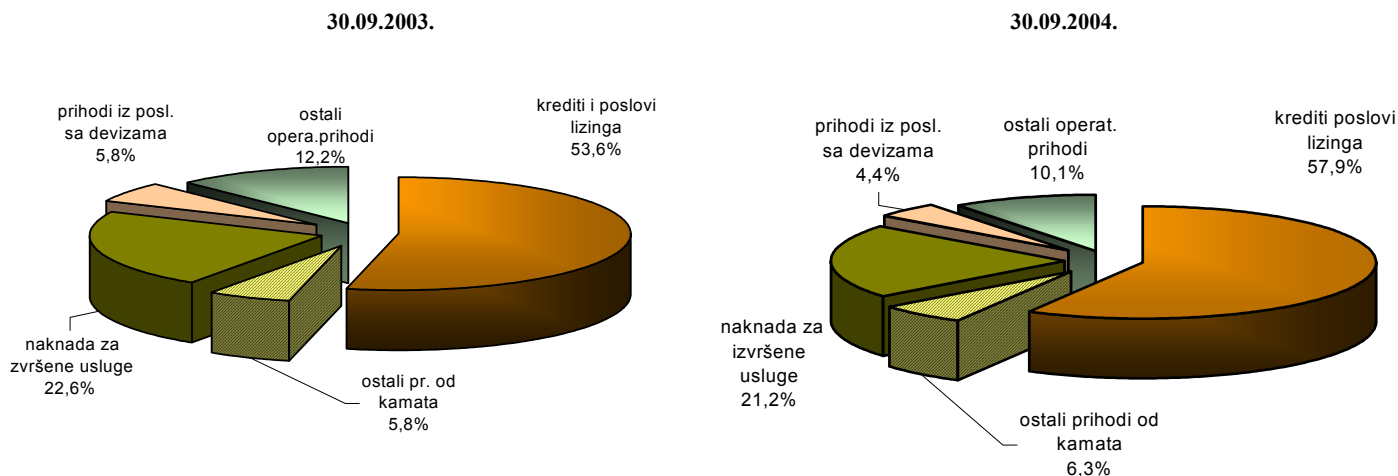
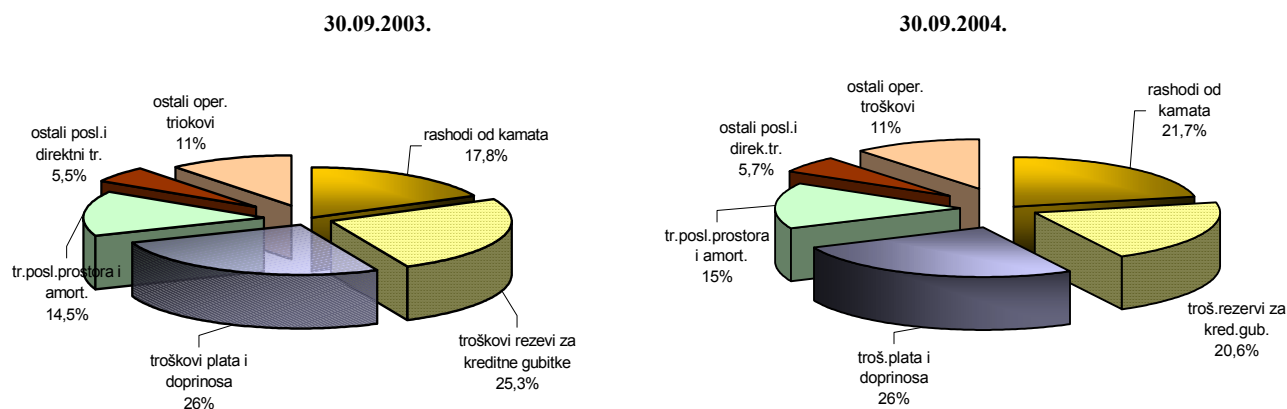


Tabela 23 : Struktura ukupnih rashoda

- u 000 KM-

Struktura ukupnih rashoda	30.09.2002.		30.09.2003.		30.09.2004.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	43.221	12,4	56.232	15,0	71.505	17,4	130	127
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	10.075	2,9	7.874	2,1	15.197	3,7	78	193
Ostali rashodi od kamata	1.937	0,5	2.695	0,7	2.380	0,6	139	88
UKUPNO	55.233	15,8	66.801	17,8	89.082	21,7	121	133
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi rezervi za opći kred. rizik potencijalne kreditne gubitke	105.247	30,1	94.678	25,3	83.926	20,6	90	89
Troškovi plata i doprinosa	85.475	24,4	97.184	26,0	106.560	26,0	114	110
Troškovi posl.prostora i amortizacija	46.252	13,2	54.296	14,5	61.590	15,0	117	113
Ostali poslovni i direktni troškovi	20.222	5,8	20.399	5,5	23.424	5,7	101	115
Ostali operativni troškovi	37.647	10,7	41.071	11,0	45.202	11,0	109	110
UKUPNO	294.843	84,2	307.628	82,2	320.702	78,3	104	104
UKUPNI RASHODI (I + II)	350.076	100,0	374.429	100,0	409.784	100,0	107	109

Grafikon 14 : Struktura ukupnih rashoda



U sljedećim tabelama dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka:

Tabela 24 : Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po periodima

-u %-

KOEFICIJENTI	31.12.2002.	31.12.2003.	30.09.2004. ¹⁹
Povrat na prosječnu aktivu	0,36	1,09	0,68
Povrat na prosječni ukupni kapital	2,57	8,33	5,35
Povrat na prosječni dionički kapital	3,00	10,08	6,36
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	4,66	4,60	4,16
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	5,77	4,42	3,36
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	10,43	9,02	7,53
Poslovni i direktni rashodi ²⁰ /prosječna aktiva	3,85	2,73	2,29
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	6,16	5,16	4,55
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	10,00	7,83	6,84

¹⁹Koeficijenti na dan 30.09.2004.godine preračunati su na godišnji nivo.

²⁰ U rashode su uključeni troškovi rezervi za potencijalne kreditne gubitke.

Tabela 25 : Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti na dan 30. 09. 2004.

-u %-

KOEFIČIJENTI	30. 09. 2004.		
	DRŽAVNE BANKE	PRIVATNE BANKE	PROSJEK UFBiH
Povrat na prosječnu aktivu	1,52	0,63	0,68
Povrat na prosječni ukupni kapital	3,04	6,05	5,35
Povrat na prosječni dionički kapital	3,85	7,05	6,36
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	3,45	4,21	4,16
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	7,24	3,12	3,36
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	10,68	7,33	7,53
Poslovni i direktni rashodi/prosječna aktiva	3,87	2,19	2,29
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	5,30	4,51	4,55
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	9,17	6,70	6,84

Ostvareni finansijski rezultat na nivou bankarskog sektora u prvoj polovini 2004. godine je još jedan od pokazatelja kontinuiranih pozitivnih kretanja u bankarskom sistemu, iako su dva najznačajnija pokazatelja za ocjenu profitabilnosti ROAA (povrat na prosječnu aktivu) i ROAE (povrat na prosječni kapital) nešto lošiji nego prethodne godine zbog znatno bržeg rasta prosječne aktive i ukupnog kapitala od rasta ostvarene dobiti. Istovremeno, profitabilnost mjerena odnosom rashoda prema prosječnoj aktivni pokazuje trend poboljšanja kao rezultat navedenih promjena.

Profitabilnost banaka u narednom periodu i dalje će najviše zavisiti od kvaliteta aktive, odnosno izloženosti banke kreditnom riziku, te efikasnog upravljanja operativnim troškovima. To znači da je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi, jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

Takođe u novim tržišnim uslovima banke će morati usvojiti novi koncept poslovne politike primjerene tržišno orijentiranom bankarstvu čiji je cilj ostvarivanje što većeg profita, obezbjeđujući pri tome stabilnost banke i adekvatno upravljanje i kontrolu svih rizika kojima je banka izložena u poslovanju, a primarno kreditnog rizika. Međutim, uključivanjem u međunarodno finansijsko poslovanje i tržišta banke će u budućnosti biti više izložene tržišnim rizicima: kamatnom, deviznom i cjenovnom, što će zahtijevati i dalje jačanje kapitalne osnove ne samo iz internih izvora kroz povećanje zadržane dobiti iz ostvarenog profita nego i iz eksternih izvora, što je istovremeno i preduslov za dalju ekspanziju i rast banaka.

III. ZAKLJUČAK

Bankarski sektor Federacije BiH ostvario je u poslijeratnom periodu značajne rezultate i sada predstoje aktivnosti koje treba da obezbijede dalji napredak i razvoj sistema. To predpostavlja neprekidan angažman svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti kako bi se ubrzalo stvaranje povoljnijeg ekonomskog ambijenta što bi stimulatивно djelovalo na banke i, povratno, na privredu.

Neophodno je daljnje angažovanje institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru kako bi se dostigao nivo ostvaren u monetarnom i bankarskom sektoru;
- okončanju procesa privatizacije državnih banaka, odnosno definitivnom rješavanju njihovog statusa;

- unapređivanju uslova za djelovanje banaka na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine;
- ubrzavanju uspostavljanja posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga i bržeg okončavanja sudskih sporova koje vode banke;
- donošenju zakona o zaštiti povjerilaca i veće i konkretne odgovornosti dužnika;
- kontinuiranom dograđivanju zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sistem polazeći od Bazelskih principa i Evropskih bankarskih direktiva;
- okončanju aktivnosti na uspostavljanju agencije za bankarstvo na nivou države, «pod kišobranom» Centralne banke BiH itd.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- nastaviti kontinuiran nadzor banaka on-site i off-site kontrolama i preventivno djelovati na otklanjanju uzroka potencijalnih problema;
- ubrzati okončanje procesa preostalih privremenih i likvidacionih uprava;
- insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive;
- u cilju zaštite deponenata, posebno nadzirati banke u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita;
- raditi na dogradnji podzakonske regulative iz domena ovlaštenja FBA; polazeći od Bazelskih principa i uvažavajući Evropske direktive kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje sopstvenih kadrova;
- održati kontinuitet kontrole platnog prometa;
- nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijediti saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama;
- unapređivati novi informacioni sistem za kvalitetnije rano upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- aktivno participirati u pripremama za uspostavljanje agencije za bankarstvo na nivou države, «pod kišobranom» CBBiH.

Banke bi, kao najbitniji dio sistema, trebale koncentrisati aktivnosti na:

- daljnje kapitalno jačanje, srazmjerno rastu aktive i rizika;
- poboljšavanje kvaliteta aktive;
- usvajanje i primjenu novih poslovnih politika i procedura primjerenih tržišnoj konkurenciji;
- jačanje internih kontrola i uspostavu internih revizija koje će biti potpuno neovisne u radu;
- brži razvoj kartičarskog poslovanja i elektronskog bankarstva i uvođenju drugih, novih proizvoda i usluga;
- razvijanje procedura za kontrolu i unaprijeđivanje informacionih tehnologija,
- kadrovsko jačanje i stručno osposobljavanje;
- zadržavanje kontinuiteta u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma dosljednom primjenom usvojenih politika i procedura;
- unaprijeđivanje rada Udruženja banaka itd.